

Aan Provinciale Staten

Datum : 20 april 2021
Documentnr. : 2021-038297
Dossiernummer : K23467
Behandeld door : F.H.C. Dijkstra
Telefoonnr. : (050) 316 4953
Antwoord op : -
Bijlage : 3
Onderwerp : Voorgenomen aandeelhoudersbesluit vaststellen
investeringsbegroting 2021/2022 en ophoging budget
nieuwbouw brandweerkazerne / Informatie over de herijking
van de toekomstvisie van GAE

Geachte dames en heren,

Aanleiding

U ontvangt deze brief omdat Groningen Airport Eelde NV (hierna: GAE) ons als aandeelhouder heeft gemeld dat de liquiditeit van de vennootschap onvoldoende is om naast het dragen van het resultaat dat de komende tijd nog negatief zal blijven, ook de wettelijk vereiste én noodzakelijk investeringen voor de borging van de continuïteit op korte termijn (2021 en 2022) en de extra kosten voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne zelf te kunnen financieren. Als aandeelhouders hebben wij een gezamenlijk financieringsplan opgesteld, zodat wij GAE in staat stellen deze investeringen uit te voeren.

Daarnaast willen wij graag met uw Staten in gesprek, zoals eerder toegezegd, over de toekomstvisie van GAE, waarbij verduurzaming en innovatie belangrijke speerpunten zijn. Deze brief is in afstemming met de andere aandeelhouders opgesteld.

Eerdere behandeling in PS

GAE is al vele malen onderwerp van gesprek geweest met uw Staten. En vaak gingen deze gesprekken over het belang van het behoud van de luchthaven als basisvoorziening in Noord-Nederland voor onze inwoners en ondernemers én voor behoud en groei van werkgelegenheid (direct en indirect gaat het om bijna 400 fte's

Eind 2016 hebben wij u middels Voordracht 89-2016 geïnformeerd over het voorgenomen besluit van Gedeputeerde Staten -in haar rol van aandeelhouder in Groningen Airport Eelde NV- om te kiezen voor de beleidsoptie 'Investeren' en hebben wij u in staat gesteld wensen en bedenkingen te uiten. Bij de Voorjaarsnota 2017 hebben uw Staten € 13,8 miljoen (30% van € 46 miljoen) beschikbaar gesteld voor het toekomstscenario 'Investeren - Internationale toegangspoort voor het Noorden' voor de periode 2017-2026.

Rol en bevoegdheden PS in deze fase

Als GS in de rol van aandeelhouder van GAE NV zijn wij voornemens in te stemmen met het aandeelhoudersbesluit om de investeringsbegroting voor 2021 en 2022 (gezamenlijk € 1,6 miljoen) vast te stellen en in te stemmen met de ophoging van de begroting voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne met € 500.000,-. Daarvoor is het vervolgens nodig dat uw Staten besluiten de middelen geoormerkt voor GAE beschikbaar te stellen uit onze meerjarenbegroting (budgetrecht): i.c. het naar voren halen van reeds

beschikbaar gestelde middelen. Het gaat hierbij om een bedrag van circa € 75.000,-. Voor ons voornemen om begin 2022 ook de subsidie NEDAB¹ 2023 te verlenen is het eveneens nodig dat uw Staten besluiten de middelen geormerkt voor GAE beschikbaar te stellen uit onze meerjarenbegroting (budgetrecht). Hierbij gaat het om een bedrag van € 900.000,-

Ten slotte willen wij uw Staten informeren over de herijking van de toekomstvisie van GAE, als vervolg op de informatiebijeenkomst van 22 september jl. op de luchthaven. Deze visie is door directeur Meiltje de Groot verder uitgewerkt en zal op 28 april a.s. aan u gepresenteerd worden tijdens de Stateninformatiedag.

Nadere toelichting

De huidige coronacrisis heeft de luchtvaartsector hard geraakt. Ondanks het feit dat GAE gebruik heeft kunnen maken van de NOW-regeling en allerlei additionele besparingen heeft doorgevoerd, zal GAE over het boekjaar 2020 een verwacht verlies lijden van ten minste € 1,3 miljoen, zoals u kunt lezen in bijgevoegde 4e Kwartaalrapportage 2020 van GAE. Ook voor 2021 en 2022 verwacht de luchthaven negatieve resultaten.

Wij hebben in 2017 besloten tot het zogenaamde investeringsscenario. Inmiddels zijn de omstandigheden drastisch gewijzigd. Vanwege het belang voor zowel de ontwikkelingskansen van de regio als voor het nationaal luchtvaartstelsel hechten wij aan de aanwezigheid van de luchthaven. Daarbij zijn wij er met de huidige directie van overtuigd, dat veel verwacht kan en moet worden van de verdere verduurzaming van de activiteiten van en op de luchthaven. De focus daarop komt ook tot uitdrukking in de strategische (her-)oriëntatie van de luchthaven op de verdere aard en omvang van haar activiteiten, met name op het terrein van de (vergroenings- en economische) kansen, die verduurzaming in de luchtvaart met zich meebrengt. Naast de overige strategische prioriteiten zullen kwaliteit en concretisering van deze ambities zwaar meewegen bij de besluitvorming over de aanwending van de eind 2023 uit het investeringsscenario resterende middelen.

Samen met de andere aandeelhouders, het Rijk en de gehele luchtvaartsector, zullen we toe moeten werken naar een realistisch verdienmodel en toekomstbeeld voor GAE. Daar is enige tijd voor nodig, die ook financieel overbrugd moet worden, terwijl ondertussen echt noodzakelijke investeringen, waaronder de nieuwbouw van de brandweerkazerne, niet langer kunnen worden uitgesteld.

In de nieuwe Luchtvaartnota 2020-2050 onderschrijft het Rijk het belang en de rol van regionale luchthavens binnen het nationale systeem van luchthavens.

Graag informeren wij u in deel 1 van deze brief over de liquiditeitspositie van GAE en het gezamenlijke 'financieringsplan' en daarna in deel 2 over de herijking en verdere uitwerking van toekomstvisie van de luchthaven door GAE. Ten slotte leggen wij in deel 3 ons voorgenomen besluit aan u voor.

1. Liquiditeitspositie

GAE geeft aan dat de liquiditeit van de vennootschap niet toereikend is om naast het dragen van het resultaat dat de komende tijd nog negatief zal blijven, ook de wettelijke vereiste én de noodzakelijk investeringen voor de borging van de continuïteit op korte termijn (2021 en 2022, samen € 1,6 miljoen) te doen. Daarnaast blijkt uit een recent rapport van de ArboUnie dat in de huidige brandweerkazerne niet langer veilig gewerkt kan worden en dat daarom de nieuwbouw van de brandweerkazerne niet langer uitgesteld kan worden.

In 2016 is een raming gemaakt voor de kosten van het bouwen van een nieuwe brandweerkazerne. Deze kwamen op € 2.550.000,-. Toen de vergunning was verleend bleek de geplande nieuwbouw echter onaanvaardbaar veel duurder. Schaarste aan capaciteit bij aannemers en installateurs en vertraging in de besluitvorming door de aandeelhouders en een daardoor gewijzigd prijspeil zijn de belangrijkste oorzaken. GAE heeft toen gekeken naar alternatieven. Voor de goedkoopste variant voor nieuwbouw van de brandweerkazerne, namelijk het ombouwen van een bestaande hangaar tot brandweerkazerne, is volgens een uitvraag in 2019 € 3.050.000,- nodig. GAE vraagt op basis van het huidige plan voor nieuwbouw van de brandweerkazerne om een extra NEDAB-subsidie van € 500.000,-. Voor het doen van de wettelijke vereiste én de noodzakelijk investeringen voor de borging van de continuïteit op korte termijn (2021 en 2022), de nieuwbouw van de brandweerkazerne en een buffer voor onvoorziene omstandigheden heeft GAE haar aandeelhouders verzocht om een éénmalige aanvullende financiering van € 3 miljoen.

Deels zijn wij als verleners van de NEDAB-subsidie in de periode 2017 t/m 2019 mede debet aan de huidige liquiditeitspositie van GAE. In plaats van het subsidiëren van de werkelijk gemaakte NEDAB-kosten in deze

---

¹ NEDAB: Niet Economische Diensten van Algemeen Belang; dit betreft brandweer en beveiliging

periode van € 9.674.118,-, hebben wij € 8,5 miljoen NEDAB-subsidie verleend. Dit hebben wij destijds gedaan, omdat voor het verstrekken van NEDAB-subsidie in de periode 2017-2026 € 30 miljoen beschikbaar is gesteld door de aandeelhoudende overheden: gemiddeld € 3 miljoen per jaar. Deze € 3 miljoen is tot nu toe steeds als maximum gehanteerd. In 2017 hebben wij € 2,5 miljoen als maximum aangehouden, omdat met een subsidie van € 2,5 miljoen GAE over 2017 in staat was een bescheiden positief exploitatieresultaat te realiseren.

Gezamenlijk financieringsplan

De aandeelhouders hebben gezamenlijk onderzocht hoe zij de luchthaven kunnen ondersteunen bij het verstrekken van additionele financiering **binnen** de reeds beschikbaar gestelde middelen voor GAE met een 'titel' die staatssteunproof is. Hiertoe is in overleg met GAE het onderstaande financieringsplan opgesteld. De aandeelhoudende overheden stellen voor om met terugwerkende kracht de werkelijk gemaakte NEDAB kosten in de periode 2017 t/m 2019 te subsidiëren. Ons aandeel hierin is 30%: € 502.235,-.

Titel	Jaar	Werkelijk	Subsidie	Nog te beschikken
Werkelijke NEDAB-kosten hoger dan verleende subsidie	2017	2.766.149	2.500.000	266.149
	2018	3.493.431	3.000.000	493.431
	2019	3.414.538	3.000.000	414.538
		9.674.118	8.500.000	1.174.118
Extra kosten nieuwbouw brandweerkazerne	2018	3.050.000	2.550.000	500.000
N.B. In 2020 is verlenging van de uitvoeringstermijn voor realisatie verleend!				1.674.118

Zoals al gezegd bedroegen de werkelijke NEDAB kosten in de periode 2017 t/m 2019 € 9.674.118,- en is subsidie verstrekt voor een bedrag van € 8,5 miljoen. Er is dus ruimte om alsnog € 1.174.118,- aan NEDAB subsidie te verlenen over de periode 2017 t/m 2019. Dit kan beschikbaar gesteld worden vanuit de bestaande gereserveerde middelen voor NEDAB subsidie voor de periode 2017-2026. Wel is het noodzakelijk dat wij een bedrag van circa € 75.000,- naar voren halen uit onze meerjarenbegroting met de consequentie dat dit naar voren gehaalde bedrag niet meer beschikbaar is voor de periode 2023-2026.

De extra € 500.000,- benodigd voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne kan gedekt worden **binnen** het budget beschikbaar voor capaciteitsinvesteringen (nieuwbouw brandweerkazerne en upgrade passagiersterminal). Consequentie is wel dat bij een eventuele upgrade in de toekomst € 500.000,- minder beschikbaar is.

De enige private aandeelhouder, FB Oranjewoud, heeft aangegeven een lening van maximaal € 1 miljoen beschikbaar te willen stellen, waarbij de eerste jaren aflossingsvrij zijn en een bescheiden rentevergoeding gevraagd wordt.

Van de door GAE gevraagde € 3 miljoen aan extra liquide middelen voor de periode 2021 en 2022 kan op basis van het gezamenlijke financieringsplan € 2.674.118,- beschikbaar worden gesteld. Omdat dit minder is dan de door GAE gevraagde € 3 miljoen, zijn wij tevens voornemens om begin 2022 niet voor één jaar maar voor twee jaar een subsidiebeschikking NEDAB te verlenen. Hiermee garanderen wij dat de luchthaven in 2022 over voldoende liquide middelen kan beschikken indien onvoorziene omstandigheden zich voordoen. Ook hiervoor moet een bedrag naar voren gehaald worden (€ 900.000,-) uit onze meerjarenbegroting.

Besteding van 'de € 46 miljoen'

Graag geven wij in onderstaande overzichten inzicht in de besteding van 'de € 46 miljoen'. Het eerste overzicht betreft de bestedingen/verleningen tot nu toe, het tweede overzicht is inclusief de financiële consequenties van ons voorgenomen besluit. Voor alle duidelijkheid: ons provinciaal aandeel in alle genoemde bedragen is 30%, met uitzondering van de subsidie in 2018 verleend aan het Routefonds GRQ: de Regio Groningen-Assen heeft ook een forse bijdrage verleend, waardoor hier ons percentage uitkomt op bijna 17%.

Na het verlenen van NEDAB -subsidie met terugwerkende kracht over de periode 2017-2019 en de extra NEDAB-subsidie voor de nieuwbouw van de brandweerkazerne is de lumpsumbijdrage van de gemeente Groningen van € 6 miljoen uitgeput. Dit betekent dat voor het verlenen van de NEDAB-subsidie vanaf 2022 geen bijdrage meer verleend kan worden door de gemeente Groningen. Hiervoor vindt momenteel bestuurlijk overleg plaats.

Jaar	NEDAB	Routeffonds	Capaciteits- investeringen	Totaal
2017	2.500.000	1.606.035		4.106.035
2018	3.000.000	5.450.000 *	2.550.000	11.000.000
2019	3.000.000			3.000.000
2020	2.585.509 *			2.585.509
2021	2.837.000 *			2.837.000
	13.922.509	7.056.035	2.550.000	23.528.544

* : betreft verwachte benutting

Idem inclusief voorgenomen besluit

Jaar	NEDAB	Routeffonds	Capaciteits- investeringen	Totaal
2017	2.500.000	1.606.035	-	4.106.035
2018	3.000.000	5.450.000 *	2.550.000	11.000.000
2019	3.000.000	-	-	3.000.000
2020	2.585.509 *	-	-	2.585.509
2021	2.837.000 *	-	-	2.837.000
2021 add.	1.174.118		500.000	1.674.118
2022	6.000.000 **			6.000.000
	21.096.627	7.056.035	3.050.000	31.202.662

** : inclusief reguliere subsidie NEDAB 2022 van € 3.000.000 en de naar voren gehaalde subsidie NEDAB 2023

In onderstaande tabel maken wij inzichtelijk welke middelen de komende jaren beschikbaar zijn voor GAE.

Jaar	NEDAB (regulier)	NEDAB (terugwerkende kracht)	NEDAB (naar voren)	Brandweer (extra)	FB Oranjewoud (lening)	Totaal
2021	2.837.000 *	1.174.118	-	500.000	1.000.000	5.511.118
2022	3.000.000		3.000.000			6.000.000
2023	- **					-
	5.837.000	1.174.118	3.000.000	500.000	1.000.000	11.511.118

* : betreft verwachte benutting

** : voornemen om in 2022 te verlenen

2. Toekomstvisie van Groningen Airport Eelde

Op 22 september jl. bent u in een gezamenlijke informatiebijeenkomst op de luchthaven geïnformeerd over de toekomstvisie van de directie van GAE aan de hand van het document 'Visie, strategie en toekomst Groningen Airport Eelde'. Dit document heeft u diezelfde avond digitaal ontvangen. In dit document wordt nadrukkelijk gesproken over de noodzaak van een structurele jaarlijkse Rijksbijdrage van € 6 - € 8 miljoen voor beheer en instandhouding; wij zijn samen met de directie van GAE van mening dat deze Rijksbijdrage onmisbaar is voor de toekomst van de luchthaven.

Per 1 januari 2021 is Meiltje de Groot benoemd als de nieuwe directeur van GAE. Zij is tevens voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Luchthavens (NVL) en oprichter en lid van de Raad van Advies van de Stichting Duurzaam Vliegen. Als nieuwe directeur is zij voortvarend aan de slag gegaan en heeft op basis van onder andere het document 'Visie, strategie en toekomst Groningen Airport Eelde' en de Luchtvaartnota 2020-2050 (vastgesteld door het kabinet, maar controversieel verklaard voor behandeling door de Tweede Kamer) verdere invulling gegeven aan de duurzame toekomstvisie van de luchthaven. Deze toekomstvisie van GAE is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Belangrijke elementen uit deze toekomstvisie zijn:

- Vooroplopen in duurzame en innovatieve luchtvaart;
- Voor het vestigingsklimaat waardevolle lijndiensten en unieke bestemmingen voor de regio;
- Verbreden van de maatschappelijke rol en dienstverlening (aanvullend op de stationering van de traumahelikopter en het Mobiel Medisch Team en de vluchten met donororganen t.b.v. orgaantransplantie in het UMCG);
- Meer bedrijvigheid en verbreding van inkomsten door het benutten van commerciële kansen;
- Zekerstellen van de langere termijn (continuïteit) door borgen van financiering.

Daarnaast onderschrijft de directie van de luchthaven dat de infrastructuur van GAE maatschappelijke infrastructuur is van nationale betekenis als onderdeel van één nationaal luchthavensysteem.

Bestuurlijk overleg met minister en Schiphol Group

Op 4 maart jl. was er een bestuurlijk overleg met de demissionaire minister van I&W en met de heer Benschop van de Schiphol Group. In dit overleg heeft de minister gemeld dat in de Luchtvaartnota 2020-2050 regionale luchthavens (van nationale betekenis) een belangrijke rol hebben in het luchthavensysteem in Nederland en dat er een gelijk speelveld dient te zijn voor alle regionale luchthavens, dus ook voor GAE en MAA. De door aandeelhouders, maar ook de door de NVL bepleitte één-systeembenadering is overgenomen in deze nota.

Het feit dat de minister demissionair is, betekent dat zij geen mandaat heeft om toezeggingen te doen over een Rijksbijdrage voor beheer en instandhouding, waar GAE om vraagt. Zij zal zich inzetten om hiervoor de nodige 'haakjes' in het nieuwe regeerakkoord te krijgen. De heer Benschop gaf aan dat regionale luchthavens een belangrijke rol hebben als het gaat om de innovatie en verduurzaming van de luchtvaart. En GAE in het bijzonder als het gaat om de toepassing van waterstof.

3. Voorgenomen besluit

Als college vinden wij dat de luchthaven bijdraagt aan de ontsluiting van de regio. Net als bij andere openbare infrastructuur vinden wij dat de Rijksoverheid in deze een (mede) verantwoordelijkheid heeft. Bij het zoeken naar een nieuw realistisch verdienmodel voor GAE spreken wij het Rijk aan op die verantwoordelijkheid.

Ons voorgenomen besluit is om GAE samen met de andere aandeelhouders te ondersteunen door de periode 2021 en 2022 financieel te overbruggen. Dit is een privaatrechtelijk besluit, dat wij als aandeelhouder van GAE NV nemen. Dit betekent dat wij als aandeelhouders instemmen met de investeringsbegroting 2021/2022, nieuwbouw van de brandweerkazerne (hiervoor additioneel € 500.000,- beschikbaar stellen) en als overheden met terugwerkende kracht de werkelijke NEDAB kosten subsidiëren over de periode 2017 t/m 2019. Daarnaast willen wij begin 2022 de subsidie NEDAB 2023 gelijktijdig verlenen met de reguliere verlening van de subsidie NEDAB 2022. Dit alles binnen de reeds beschikbaar gestelde middelen voor het toekomstscenario 'Investeren' (periode 2017-2026).

Vervolg

Over deze brief en ons voorgenomen aandeelhoudersbesluit willen wij graag met uw Staten in gesprek tijdens de commissievergadering van 12 of 19 mei a.s. De financiële consequenties van ons voorgenomen aandeelhoudersbesluit -het naar voren halen van reeds beschikbare gestelde middelen uit onze meerjarenbegroting- ligt ter besluitvorming voor in de Voordracht bij de Voorjaarsmonitor en Kadernota 2021.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

, voorzitter.

, secretaris.

Bijlagen:

Nr.	Titel	Documentnr.	Soort bijlage
1.	Toekomstvisie van Groningen Airport Eelde	2021-033620	Visiedocument
2.	Investeringsbegroting 2021-2023	2021-034637	Begroting
3.	Vierde kwartaalrapportage 2020 van GAE	2021-033621	Rapportage